

Beste mollen, kalm aan!

De vrijwilligers van de Wijchense sportvelden komen eraan

Voor vrijwilligers is vaak een belangrijke rol weggelegd bij het sportveldonderhoud. In de Gelderse gemeente Wijchen is de Stichting Groene Grasvelden verantwoordelijk voor het sportveldonderhoud. Reeds twaalf jaar maakt de geprivatiseerde gemeentelijke dienst intensief gebruik van de vrijwilligers. En dat zijn er velen omdat Wijchen negen kerkdorpen en vele groensportverenigingen kent. De vrijwilligers bindt men door regelmatig praktische cursussen te organiseren. Dat zorgt voor extra motivatie en de vergroting van kennis waardoor ze praktische zaken ook met vakkennis uitvoeren. Voor de vorstperiode kwam men bijeen voor een theoretische en praktische cursus mollenvangen. Fieldmanager was erbij!

Auteur: Broer de Boer

Het zaaltje van hockeyclub MHC uit Wijchen. Daar gaat het gebeuren. Een groep van vijftien vrijwilligers nestelt zich gemoedelijk op de keiharde kantinebankjes. De aanwezigen maken zich allemaal verdienstelijk voor hun voetbal-, hockey-, korfbal en kunstgrasvelden in hun kerkdorp. Jolige rivaliteit heerst hier en dat valt direct op tijdens het traditionele voorstelrondje. Natuurlijk vertegenwoordigt iedereen de beste sport, maar vooral de beste sportclub in één van de negen kerkdorpen in de gemeente Wijchen! Mijn buurman, Wim Thijsen, is een doorgewinterde cursist. Hij volgde vijf jaar eerder deze mollenvangcursus die wettelijk verplicht is wanneer je mollen wilt vangen met tabletten. Wim steekt zijn bewondering voor de Stichting Groene Grasvelden Wijchen niet onder de stoelen en banken: "Ze zijn blij met ons. De vrijwilligers doen hier van alles, zoals het zoden terugleggen, randbeplanting onderhouden, schoonhouden van tribunes, onderhoud aan gebouwen en het plaatsen van

reclameborden. De stichting, onder leiding van Cees Jansen, organiseert van alles om het kennispeil van vrijwilligers te vergroten. Dat is heel goed voor onze saamhorigheid."

Theorie

Cursusleider Johan den Hartog, vanuit opleidingsinstituut Helicon, start met de behandeling van de theorie. Het is afkomstig uit het boekwerkje 'Bestrijden van mollen en woelratten'. De cursisten kregen het van te voren toegestuurd en ze hebben het warempel ook al gelezen. Er zijn ook fraaie video-opnamen gemaakt door mollenspecialist Pot uit Dalfsen, de uitvinder van de Podalklemmen. Vakkundig staat onze docent stil bij een aantal belangrijke wetenswaardigheden. Een mol hoort, ruikt en ziet niets, maar is wel gevoelig voor trillingen en vocht. En om hem te vangen moet je weten dat hij een territorium heeft. Het dier vecht daar zelfs voor en vluchten kan ie ook: de topsnelheid ligt op 8 km/uur. Een mol kan

klimmen en zwemmen en legt een wintervoorraad aan van de wormen die hij vangt. Die kun je als een gigantische wormenkluwen aantreffen in voorraadkamers. Een mollennest herken je aan een grote molshoop, zeker het drievoudige van een normale molshoop. Daarin worden in april de mollen geboren. Aanvankelijk zijn ze kaal. Ze groeien snel en verlaten begin juni hun nest om een eigen territorium te ontwikkelen. Vroegtijdig uitgraven van zo'n mollennest en het doden van de kwetsbare, onbehaarde diertjes scheelt je in het zomerseizoen dus veel werk! Traditioneel wordt er natuurlijk met mollenklemmen gewerkt om de schadelijke gravers te vangen. Maar ook met een scherpe spade kun je een mol vangen, enkele van de aanwezigen beheersen die kunst!

"De vrijwilligers bindt men door regelmatig praktische cursussen te organiseren"

Vijftien vrijwilligers volgen de mollenvangcursus in het zaaltje van hockeyclub MHC uit Wijchen.

Cursusleider Johan den Hartog van opleidingsinstituut Helicon, stelt: "Met de giftige pellets moet je gericht omgaan. En ik zeg altijd, als het niet nodig is gebruik ze liever niet. Maar als je het doet, dan moet je er deskundig in zijn en moet je dus precies weten wat je doet."

Vangsystemen

Vervolgens neemt docent Den Hartog de theorie van het plaatsen van diverse soorten klemmen en vangkooien door. En dat zijn er nogal wat. Voor de keuze van het materiaal is het goed te weten dat een mol er jachtritten er op na houdt. Maar er bestaan ook diepere ritten die de mol als een soort snelweg gebruikt. Over het algemeen kun je een mollenklem het best in zo'n ondiepe rit zetten. Vaak kun je die onder afrasteringen vinden, waarbij er soms een aantal ritten naast of boven elkaar voorkomen. "Als je een start maakt met de strijd tegen de mollen, slecht dan eerst de molshopen. Dan kun je precies zien waar de diertjes actief zijn", is een belangrijk advies dat Den Hartog geeft. En hij vervolgt: "Maak na het opgraven in elk geval de mollenrit even vrij van grond, voordat je de klem of de vangkooi plaatst. Dat wordt nog wel eens vergeten." Het blijkt dat iedere klem een specifieke manier van plaatsen heeft. In een enkel geval, de Podal mini, wordt er zelfs met twee klemmen gewerkt die je in de opening van beide ritten schuift. Vernuftige mechanische systeemjes zorgen, zodra de mol in het bereik van de klem of vangkooi komt, dat een plaatje of een palletje door de grond wordt geraakt die de mol verplaatst. Dan springt de val dicht en met uitzondering van de vangkooi is het dan einde oefening voor de mol. De Wijchense vrijwilligers leveren hun commentaar en spreken hun voorkeuren uit voor de verschillende types. Zorgenpunt is dat er nogal eens klemmen en vangkooien van de sportvelden verdwijnen. Of dit door vandalisme of door dierenvrienden gebeurt, is onduidelijk. Dit is wel vervelend. Meestal werkt men met minimaal tien klemmen, die al gauw tien euro per stuk kosten. Bij de Podal maxi, één

Soort klem	Afbeelding	Voordelen	Nadelen	Bijzonderheden
Beugelklem		<ul style="list-style-type: none"> Makkelijk te zetten 	<ul style="list-style-type: none"> Werkt niet goed bij heel natte grond 	Je moet de lip van de gespannen klem 0,5 tot 1 cm boven de bodem van de rit hangen.
Draadklem		<ul style="list-style-type: none"> Goedkoop Licht (je kunt veel meenemen) 	<ul style="list-style-type: none"> Je hebt er twee nodig (afhankelijk van de looprichting van de mol) Niet diervriendelijk als je de klem niet goed plaatst 	Oude en gecorrodeerde draadklemmen werken beter. Nieuwe en gladde draadklemmen maak je oud door ze een nacht in pekewater te leggen.
Podal mini		<ul style="list-style-type: none"> Je sluit de rit ook meteen af tegen indroging Ook te gebruiken bij verticale ritten 	<ul style="list-style-type: none"> Het is een beetje gepruts met plaatje Je hebt er twee nodig (afhankelijk van de looprichting van de mol) 	Sommige mollenvaarders veranderen de Podal Mini door het plaatsje met een kettinkje aan de klem te bevestigen.
Podal maxi		<ul style="list-style-type: none"> Makkelijk te zetten 	<ul style="list-style-type: none"> Duur 	
Topcat		<ul style="list-style-type: none"> Je kunt er kleine dieren mee vangen 	<ul style="list-style-type: none"> Duur 	Deze klem vangt dieren vanaf 6 gram.
Vangkooi		<ul style="list-style-type: none"> Je doodt de mol niet 		Je moet vaak controleren op vangst (anders heeft de mol een beroerde dood)

**"Een mollenklem plaatsen is niet moeilijk:
als je maar wéét hoe het moet"**

“Het fosforwaterstof is een milieuvriendelijk, maar wel een uiterst giftig gas”

van de geavanceerdere types, moet je al gauw op een euro of veertig rekenen. Vangkooien zijn nog duurder.

Tabletten

Gebruik van tabletten is een andere manier die toegestaan is om mollen te vangen. Een manier die uitstekend werkt, maar die je niet zomaar mag doen. Het is namelijk verplicht de cursus te volgen, waarvoor we hier in het hockey-home bijeen zijn. De cursus kent een dagdeel theorie en een dagdeel praktijk en wordt afgesloten met een examentje. Bij goed gevolg heeft men recht een certificaat van het Bureau Erkenningen van het ministerie van LNV. Het certificaat is geldig voor vijf jaar. Daarna moet men, zoals in geval van mijn buurman-cursist Wim Thijssen, een herhalingsdag doen.

Nu wordt het voor de meeste cursusdeelnemers nog interessanter. “Mits goed toegepast”, maakt Den Hartog de cursisten duidelijk, “werkt deze methode het best van allen. De techniek daarvoor kan men leren: daarbij is het belangrijk dat men de diepere gangen goed kan opsporen. Vervolgens plaats je simpelweg met een speciaal gereedschap één of meerdere tabletten, er vormt zich een gas dat zich verspreidt, waardoor de mol sterft.”

Den Hartog benadrukt tijdens de cursus zeer sterk de veilige omgang met het materiaal: de tabletten, pellets zoals hij ze noemt, en alles wat daarmee in aanraking komt of kan komen. “Dat benoemen we dus heel bewust”, vertelt Johan den Hartog. “Het is een gevaarlijk goedje:

De cursusgangers

“Zorgenpunt is dat er nogal eens klemmen en vangkooien van de sportvelden verdwijnen”

je mag het alleen kopen als je in het bezit bent van een certificaat van het Bureau Erkenningen van het ministerie van LNV. Volg de gebruiksaanwijzingen heel goed op.” Hij staat evenwel uitgebreid stil bij aandachtspunten als: nooit in je auto vervoeren; geopende verpakkingen altijd opgebruiken en de pellets nooit dicht in de buurt

van woningen plaatsen. Wat dat laatste betreft heeft hij een nare anekdote van een situatie waar het gas via een mollenang in de kruipruimte onder een woning terecht kwam.....

Bewijs vakbekwaamheid Mollenvang cursus

Harrie Ariens en Tonnie van den Hoogen van Diosa uit Balgoy volgden de cursus voor het eerst. Ariens heeft zijn zoon van zijn 8e tot zijn 37e altijd gevolgd op het voetbalveld en deed er hand en spandiensten voor en nu nog steeds: “Voor de club heb je alles over!”

De praktijk in!

De tweede cursusdag is de praktijkdag. De groep van vijftien cursisten is in zijn geheel teruggekomen. De docent laat zien hoe je de diepe mollenritten opspoort. Met als uitgangspunt een molshoop, of een plek waar je transportgangen vermoedt, wordt hiervoor een speciale voelstaaf gebruikt. Na enkele keren oefenen hebben de cursisten snel in de gaten wanneer ze zo'n diepe mollenrit aanboren. Daarna wordt het gebruik en de omgang met de giftige pellets gedemonstreerd. Het fosforwaterstof, dat de pellets afscheiden na contact met vocht, mag dan milieuvriendelijke heten, maar het is wel een uiterst giftig gas. In principe zijn de pellets zelfs explosiegevaarlijk. "De tips en aandachtspunten om veilig hiermee te werken staan niet voor niets in de theorie die jullie moeten kennen, navolgen en respecteren", zegt Den Hartog. En wederom hamert hij het er bij de cursisten in dat er veel bij komt kijken om veilig en verantwoord te werken bij deze methode van mollenbestrijding. Tenslotte laat hij zien hoe je met een legapparaat de pellets in de gangen legt. Omdat er maar een beperkt aantal molshopen op de locatie bij de hockeyclub is, wekt dat enige hilariteit op als de cursisten

zelf aan de slag mogen met het legapparaat. De busjes met 180 pellets raken niet leeg. Den Hartog laat zien wat er daarna moet gebeuren met de overgebleven pellets (opmaken; nooit terug in de verpakking en bewaren), het legapparaat, handschoenen en kleding. Hij eindigt met de volgende instructie: "Werk na het wassen van je handen je administratie bij. Je bent verplicht de voorraadadministratie bij te houden; de AID kan je administratie komen bekijken."

Examen doen

We gaan naar de volgende praktijkactiviteit. Dat is het plaatsen van mollenklemmen. Voor- en nadelen van de verschillende types mollenklemmen worden in de praktijk uitgeprobeerd. Een mollenklem plaatsen is niet moeilijk: als je maar weet hoe het moet. Toch blijkt dat menig een er iets opsteekt; is het niet van de docent, dan is het

Stichting Groene Grasvelden Wijchen

Deze stichting is de geprivatiseerde voortzetting van de gemeentelijke groendienst van gemeente Wijchen. Cees Jansen, tevens docent bij Hogeschool HAS Den Bosch, coördineert één dag per week de werkzaamheden bij deze stichting. Tien Wijchense groensportverenigingen zijn lid van deze stichting, die het maaien en het groot onderhoud van de sportvelden heeft uitbesteed. Het leeuwenaandeel van de rest van de werkzaamheden voeren circa 70 vrijwilligers van de verenigingen uit, doorgaans vutters. Als het eenmaal klikt binnen zo'n vrijwilligersgroep is dat waardevol voor de sportvelden. Eén activiteit die de vrijwilligers hoog waarderen is het gezamenlijke uitje. Dan bezoekt de groep bijvoorbeeld een voetbalstadion in het betaald voetbal om te zien hoe daar het onderhoud verricht wordt. En er is nog iets dat ze waarderen: de cursussen. Elke winter kan men zich opgeven voor cursussen die door externe deskundigen worden gegeven worden zoals: grasveld onderhoud, snoeien, bemesten en -ditmaal- mollenvangen.

wel van een collega. Na het genot van een kop koffie buigen even later vijftien ruggen zich over het schriftelijke examen, dat bij het bewijs van vakbekwaamheid hoort. Dit bewijs is nodig om met de giftige fosforwaterstof afgevendende pellets te mogen werken. Zonder uitzondering behaalt iedereen dit begeerde papiertje.

"Vroegtijdig uitgraven van een mollenest en het doden van de kwetsbare, onbehaarde diertjes scheelt je in het zomerseizoen dus veel werk!"